

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vliv správní sankce na trestněprávní odpovědnost za pracovní úraz

Tento článek částečně navazuje na článek Základní aspekty trestněprávní odpovědnosti, ve kterém byly rozebrány předpoklady, za kterých se pracovní úraz může dostat do trestněprávní roviny, nejtýpější případy spáchání trestného činu v souvislosti s pracovními úrazy a určení, která osoba či osoby mohou být pachateli trestného činu v souvislosti s pracovním úrazem. V rámci tohoto článku bude rozebráno další hledisko související s trestní odpovědností za pracovní úraz, a to vliv existence správní sankce uložené v souvislosti s pracovním úrazem na trestní řízení za stejný skutek.

V předchozím článku bylo uvedeno, že do trestněprávní roviny se pracovní úraz dostane zejména tehdy, pokud zaměstnavatel nedostatečně zabezpečil bezpečnost a ochranu zdraví při práci (dále jen „**BOZP**“) a v příčinné souvislosti s tímto pochybením došlo ke vzniku pracovního úrazu. Je zřejmé, že pokud došlo ke spáchání trestného činu v souvislosti s pracovním úrazem a porušením BOZP, byl zároveň spáchán i přestupek na úseku BOZP podle § 30 zákona č. [251/2005](#) Sb. o inspekci práce (dále jen „**zákon o inspekci práce**“).

Jednou ze základních zásad trestního práva je právní zásada *ne bis in idem*, tedy že nelze rozhodovat o stejné věci dvakrát, zakotvená v českém vnitrostátním i v mezinárodním právu.^[1] Zejména prostřednictvím rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) bylo dovozeno, že jde-li o totožný skutek, nelze postihnout stejný skutek v řízení o přestupku, pokud již bylo o skutku rozhodnuto v trestním řízení. Rovněž také nelze vést trestní stíhání za skutek, o němž již bylo rozhodnuto v přestupkovém řízení.^[2]

Z výše uvedené rozhodovací praxe ESLP vyplývá, že pokud již byla tatáž osoba potrestána za trestný čin, nesmí již být za totožný skutek sankcionována správním orgánem. Uvedené je stanoveno ve vnitrostátní úpravě v přestupkovém zákoně jako překážka v postupu řízení a důvod pro odložení věci.^[3] I když ESLP dovedl, že není rozhodné, v jakém pořadí orgány o konkrétním deliktu rozhodovaly, v případě, že je prvně vydáno pravomocné rozhodnutí o přestupku a až následně je zahájeno trestní řízení, již není situace tak jednoznačná.^[4]

Předmětnému se věnoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 27.05.2010, sp. zn. 6 Tdo 1478/2009^[5], které se mimo jiné týkalo posouzení, zda může být obviněný trestně stíhán pro stejný skutek, který již byl posouzen jako správní delikt správním orgánem.

V posuzovaném případě šlo o situaci, kdy si obviněný jakožto osoba samostatně výdělečně činná při provádění pokrývačských prací vzal na výpomoc osobu, která při pohybu po střeše propadla střechou a po pádu na místě zemřela. Obviněný tuto osobu řádně nepoučil o bezpečnosti práce, nevybavil ji ochrannými prostředky proti pádu ani pracoviště nezabezpečil technickou konstrukcí. V tomto jednání (či přesněji řečeno opomenutí) shledal příslušný inspektorát práce správní delikt a uložil obviněnému pokutu 50 000 Kč.

Nejvyšší soud v daném rozhodnutí nejprve posuzoval, zda byla ve správním řízení obviněnému uložena sankce za totožný skutek, který byl posuzován v trestním řízení. Když došel k závěru, že je dána totožnost skutku, věnoval se následně otázce, zda měl tento správní delikt posuzovaný

správním orgánem trestní charakter s ohledem na jeho povahu a přísnost hrozící sankce. Konstatoval, že účelem zákona o inspekci práce není přímo poskytovat ochranu společenským zájmům tak, jako to činí trestní zákoník. Nadto za předmětný správní delikt, za nějž byl obviněný správním orgánem sankcionován, nebylo dle zákona o inspekci práce možné uložit jinou než peněžitou sankci. Nejvyšší soud měl zároveň za to, že konkrétní uložená správní sankce obviněnému byla poměrně mírná a nemohl v ní proto být vyjádřen způsobený škodlivý následek, tedy zásah do lidského života.

Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů v daném usnesení dovodil, že předmětné rozhodnutí správního orgánu nemůže mít trestněprávní povahu a není proto překážkou pro trestní stíhání a odsouzení obviněného za předmětný trestný čin za pracovněprávní úraz.

Na výše uvedené rozhodnutí navazuje také například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1481/2014[6], ve kterém Nejvyšší soud posuzoval situaci pádu špatně smontovaného lešení a následné zranění zaměstnance, který se na tomto lešení nacházel. Obviněný byl i tentokrát sankcionován příkazem inspektorátu práce a byla mu uložena pokuta ve výši 80 000 Kč, přičemž v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu bylo jako přitěžující okolnost odůvodňující výši sankce uvedeno, že došlo k ohrožení zdraví dvou fyzických osob. I v tomto případě však Nejvyšší soud rozhodl tak, že správní delikt, za který byla obviněnému pravomocně uložena správní sankce, neměl trestní charakter, a tudíž následným vedením trestního řízení a pravomocného odsouzení obviněného pro trestný čin nebyla porušena zásada *ne bis in idem*.

V judikatuře ESLP je již výkladem dovozeno, že je-li osoba pravomocně potrestána za přestupek a tento má stejné znaky skutkové podstaty jako trestný čin, za který by mohla být tato osoba trestně stíhána, není možné pro týž čin trestně stíhat a odsoudit ji, a to kdyby měl být nově tento čin kvalifikován jako trestný čin a v již skončeném přestupkovém řízení byl kvalifikován (pouze) jako přestupek. Dle judikatury Nejvyššího soudu však nelze tento závěr aplikovat na každý případ správní sankce a vždy bude záležet na posouzení příslušných orgánů, zda se jedná o trestní stíhání za totožný skutek a zda předmětná sankce správního orgánu má povahu sankce trestní. Pouze v takovém případě je pak možné se dovolat zásady *ne bis in idem* a zastavení trestního stíhání.

Z výše uvedených příkladů rozhodovací praxe Nejvyššího soudu vyplývá, že pokud zaměstnavatel porušil BOZP s následkem pracovního úrazu a byla mu uložena správní sankce ve formě pokuty za přestupek pro porušení zákona o inspekci práce, není tímto pravomocným rozhodnutím založena překážka *ne bis in idem*. Zaměstnavatel proto může být za totožný skutek následně i trestně stíhán.

Adéla Bilová,
právník

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

[1] Ve vnitrostátních předpisech zejména v Listině základních práv a svobod, v mezinárodních pak zejména v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a jejich protokolech.

[2] Podrobně k problematice výkladu pojmů „trestní řízení“, „totožnost skutku“ a dalších zásadních výkladových východisek pro posouzení aplikace zásady ne bis in idem viz např. Moravcová, L. Dopad principu non bis in idem na správní trestání [online]. Brno, 2010 [cit. 2022-06-05]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Stanislav Kadečka, Ph.D. Dostupné >>> [zde](#).

[3] § 76 a § 77 zákona č. [250/2016](#) Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

[4] Moravcová, L. op. cit.

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2010, sp.zn. 6 Tdo 1478/2009, dostupné >>> [zde](#).

[6] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1481/2014, dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)